

53112312: สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน / เส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2

รมย์ กนิษฐานนท์: การศึกษาวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 (เส้นทางห้วยปลาโมง) บ้านต่อแพ ตำบลแม่เงา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ. ดร. รัศมี ชูทรงเดช. 164 หน้า.

“การศึกษานี้มี วิธิตำเนินวิจัยโดยการศึกษารวบรวมข้อมูล การลงพื้นที่วิจัย การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย โดยมุ่งตรวจสอบและติดตามกระบวนการของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 (เส้นทางห้วยปลาโมง) และ 2) เสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยที่คนท้องถิ่นเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและการอนุรักษ์เส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างยั่งยืนสืบไป

การศึกษานี้มี วิธิตำเนินวิจัยโดยการศึกษารวบรวมข้อมูล การลงพื้นที่วิจัย การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย โดยมุ่งตรวจสอบและติดตามกระบวนการของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 (เส้นทางห้วยปลาโมง) และการเปลี่ยนแปลงบนเส้นทางฯ หลังจากพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า CBT เป็นแนวคิดสำหรับกลุ่มคนที่ตั้งใจนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่และตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญในท้องถิ่น แต่ในกรณีบ้านต่อแพ ทางวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน หน่วยจัดการศึกษาอำเภอขุนยวม ได้นำแนวคิดเรื่อง CBT มายังบ้านต่อแพ โดยมีโครงการสืบค้นและจัดการมรดกทางวัฒนธรรมฯ เป็นกลุ่มวิจัยหลักในการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดีบนเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากงานวิจัยให้แก่คณะกรรมการการท่องเที่ยวบ้านต่อแพ รวมถึงการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เงา ตลอดระยะเวลา 1 ปี พบว่า มีการเตรียมความพร้อมแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ด้านความรู้โดยเน้นการอบรมหลายหลักสูตร แต่ด้วยระยะเวลาที่จำกัดจึงทำให้คณะกรรมการการท่องเที่ยวบ้านต่อแพไม่สามารถเข้าใจหรือรับความรู้ได้อย่างเต็มที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมภาษาต่างประเทศ และการอบรมอาสาสมัครเทศก์ท้องถิ่น จึงทำให้ภายหลังพบว่าคณะกรรมการที่เป็นอาสาสมัครเทศก์ไม่สามารถใช้ความรู้จากการอบรมทั้งหมดได้ตามจริง 2) การจัดการท่องเที่ยวบนเส้นทางฯ ด้านกายภาพ พบว่าคณะกรรมการการท่องเที่ยวบ้านต่อแพยังขาดการศึกษาค้นคว้าบันทึกความรู้ด้วยตนเองและการคำนึงถึงผลกระทบจากการจัดการการท่องเที่ยวต่อมรดกทางวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าการนำแนวทาง CBT มาใช้ในการจัดการบนเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จตามแนวคิด CBT อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะแนวทางในอนาคต คือ 1) ควรมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องราวประวัติศาสตร์บนเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้น เนื่องจากบุคคลร่วมสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เคยมีการเก็บข้อมูลมีอายุมากและทยอยเสียชีวิตลง อีกทั้งความรู้นี้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นอาสาสมัครเทศก์นำทางบนเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 และ 2) ควรคำนึงถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยว เพื่อจัดการท่องเที่ยวโดยตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของเส้นทางฯ ได้อย่างยั่งยืน

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

53112312: MAJOR: CULTURAL RESOURCE MANAGEMENT

KEY WORD: COMMUNITY BASED TOURISM / THE WORLD WAR II ROAD

ROM KANITTHANON. ANALYSIS OF COMMUNITY BASED TOURISM ON THE WORLD WAR II ROAD AT BAN TOR PAE, TAMBON MAE-NGOW, AMPHOE KHUN YUAM, MAE HONG SON. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF. RASMI SHOOCONGDEJ, Ph.D. 164 pp.

Analysis of community based tourism on the World War II Road at Ban Tor Pae, Tambon Mae-Ngow, Amphoe Khun Yuam, Mae Hong Son is a qualitative research based on the community based tourism (CBT) concept focusing on the World War II Road (Huai Pla Mung). The objectives of this research are 1) to analyze and evaluate results derived from the application of CBT with the World War II Road, and 2) to propose guidelines for CBT with realization and understanding to the significance and sustainable conservation of the World War II Road.

The methodology of this research consisted of data compilation, field survey, observation, interview, evaluation, and summary. It aimed to examine and follow up the process of the CBT on the World War II Road (Huai Pla Mung) organized by the local community and the changes on the Road after development as well.

The results showed that CBT was a concept for applying tourism as a tool for local development and realization of the local value. For the case of Baan Tor Pae, the Khun Yuam District Education Unit, Mae Hong Son Local College brought the CBT concept to the village. The Cultural Heritage Research and Management Project was not only a key research group of the history and archeology on the World War II Road but also transferred knowledge to the Baan Tor Pae tourism committee. Also, the budget was supported by the Mae Ngao Sub-district Administrative Organization throughout a year. The preparing process was divided into two main processes: 1) knowledge management: there were several courses, however, the Baan Tor Pae committee did not have deep knowledge or understanding due to limited time of the courses, especially the foreign language course and local guide course. As a result, it showed that the volunteer guides did not have a whole knowledge from the course; 2) physical management of the Road: it showed that the Baan Tor Pae committee did not know how to collect and record information by themselves and also the realization of effect to the cultural heritage tourism management. Hence, it reflected that the CBT concept failed to apply to the World War II case.

A couple suggestions have been proposed. 1) it should have an additional study and research on oral history of the World War II as most of people living in the era of World War II are getting older and dying. This will be a basic knowledge for youth in the community to prepare themselves being the guides for the Road. 2) it is important for community to aware of the impact of tourism which will help the sustainable tourism management.

Program of Cultural Resource Management

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2014

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. รัศมี ชูทรงเดช ที่คอยสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งเรื่องความรู้ทางวิชาการ และการเขียนหนังสือ ตลอดจนการเคี่ยวเข็ญและคอยให้กำลังใจศิษย์คนนี้เสมอมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อภิญา อรุณนภาพร และรองศาสตราจารย์ชนัญ วงษ์วิภาค กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่แนะนำแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณชัยเดช สุทินกรณ ผู้ใหญ่บ้านบ้านต่อแพ ขอขอบพระคุณ คุณณัฐพล สุวรรณสังข์ (ลุงคิด) ผู้ที่ทำให้ผู้ศึกษาได้รู้จักและสัมผัสเส้นทางสงครามโลกครั้งที่ 2 สายนี้เป็นครั้งแรกในชีวิต ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการการท่องเที่ยวบ้านต่อแพทุก ๆ ท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณ นักวิชาการจากวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน หน่วยจัดการศึกษาอำเภอขุนยวม และเจ้าหน้าที่จากสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT-I) ที่ให้ข้อมูลและแนะนำแนวทางในการค้นคว้าหาข้อมูลให้กับผู้ศึกษา

ขอขอบพระคุณ ทีมวิจัยโครงการสืบค้นและจัดการมรดกทางวัฒนธรรมในอำเภอป่า-ปางมะผ้า-ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทุกๆ ท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องข้อมูลงานวิจัย คอยให้คำชี้แนะในวิทยานิพนธ์และเป็นกำลังใจให้กันเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัวอันแสนอบอุ่น ที่คอยกระตุ้น คอยติดตามเวลาผู้ศึกษาไปลงพื้นที่เก็บข้อมูล และเป็นกำลังใจในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจในช่วงการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา